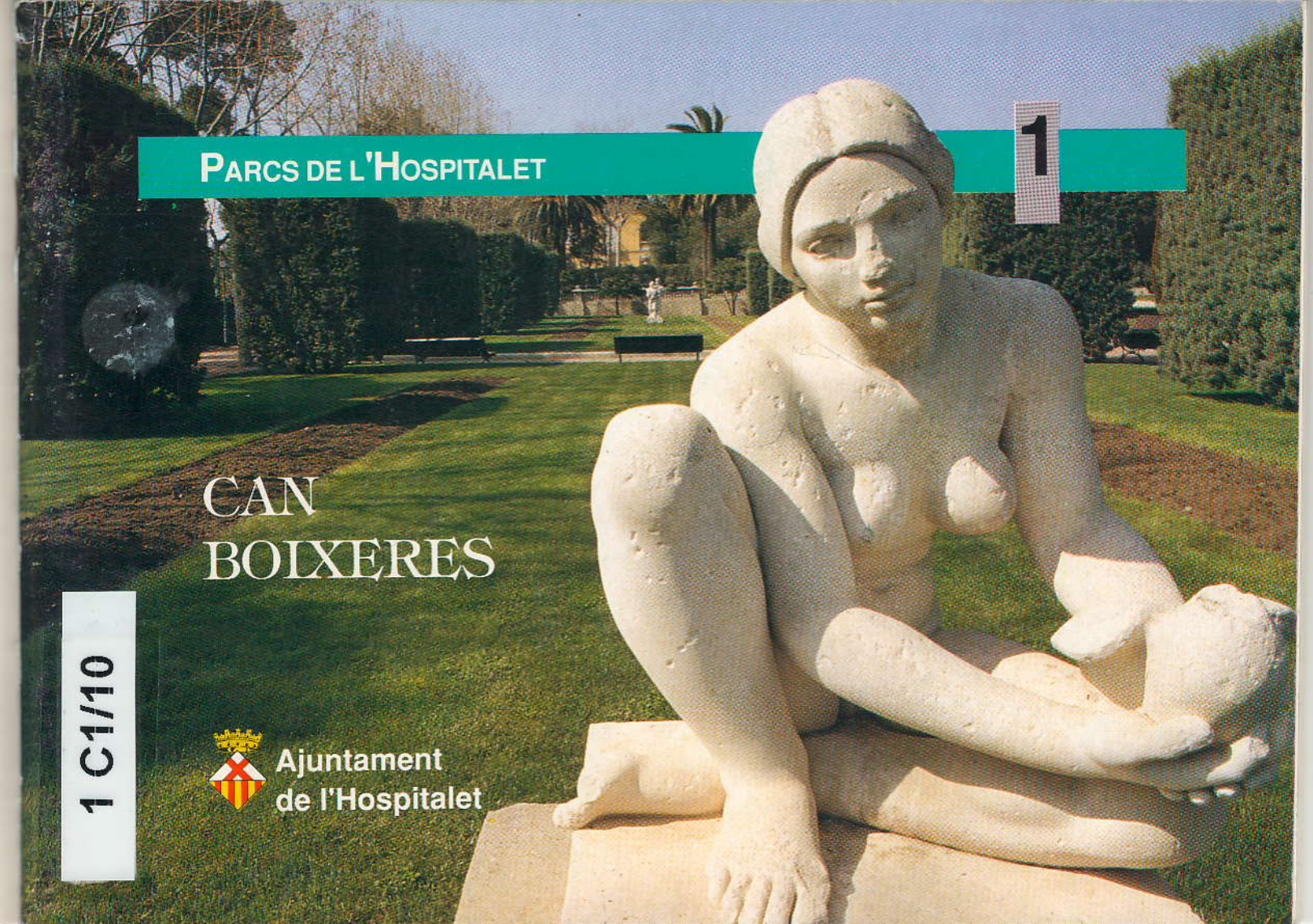

PARCS DE L'HOSPITALET
1
CAN
BOIXERES
Ajuntament
de l'Hospitalet
1 C1/10

Edita: Ajuntament de l'Hospitalet
Àrea de Foment, Indústria, Comerç i Serveis Municipals.
Text: Manuel Rodríguez i Rodríguez
Disseny i fotocomposició: Patronat Municipal de Comunicació

Abril de 1991

PARCS DE L'HOSPITALET 1

CAN BOIXERES

Ajuntament de l'Hospitalet

H=1C1/10
<1.4>
A. 7961

Fa uns anys us presentàvem *Un passeig per la Història*, que recollia els moments històrics de l'Hospitalet, és a dir, el patrimoni arquitectònic monumental de la ciutat.

L'Hospitalet és una població mil·lenària que sempre ha estat preocupada per conservar les seves arrels culturals i històriques, que han anat formant la base de la nostra identitat actual.

Quant a la conservació del patrimoni, cal comptar també amb la recuperació i creació de zones verdes per a la ciutat i, en aquest cas, la recuperació de Can Boixeres.

L'Hospitalet és un municipi que va patir d'un creixement desordenat durant els anys 60 i, per això, sap que la recuperació d'espais per gaudir-ne tots, ha de considerar-se també com patrimoni de la ciutat.

La transformació i reordenació de l'Hospitalet durant els darrers anys ha suposat la creació de nous parcs, com ara les Planes o l'Alhambra. Aquests nous espais, amb parcs centenaris com Can Boixeres, donen a l'Hospitalet la dimensió d'una gran ciutat.

Si seguim aquesta publicació coneixerem l'evolució i transformació d'una gran masia com és Can Boixeres.

Coneixerem part del nostre patrimoni.

Juan Ignacio Pujana Fernández
Alcalde de la Ciutat

Els parcs de l'Hospitalet són, en la seva major part, de creació recent. Malauradament, l'expansió urbanística de la nostra ciutat no va preveure la creació de zones verdes en els nostres barris, tan beneficiosa per al medi ambient i l'oci dels ciutadans.

És a partir de l'any 1979 que l'Ajuntament inicia una política decidida de creació de parcs i arborització de carrers. Jo acostumo a dir que vàrem decidir que "l'Hospitalet passés del gris al verd". La plantació de 16.000 arbres i la creació de 380.000 m^2 de zones verdes és el balanç d'aquests 12 anys. A més a més del parc de Can Boixeres, que data de l'any 1972, els parcs de les Planes, l'Alhambra, la Marquesa, etc. són ja una realitat.

Amb aquesta publicació iniciem una col·lecció de monografies dels nostres parcs, que ens permetran aprofundir més en el coneixement detallat de cadascun d'ells, tant pel que fa a la història de l'indret on estan ubicats, com pel seu disseny, la seva vegetació, etcètera.

Iniciem el número 1 amb el parc de Can Boixeres, parc degà de la ciutat, parc gaudit i estimat pels hospitalencs que, des de la seva posició privilegiada en la falda del Samontà, contempla com dia a dia es va configurant l'Hospitalet de l'avui i del demà.

Maria Lluïsa Ferré
Tinent d'Alcalde
Ponent de l'Àrea de Foment, Indústria, Comerç i Serveis Municipals

La col·laboració de la nostra empresa en l'edició d'aquesta monografia sobre el parc de Can Boixeres és la primera experiència que tenim a aquest nivell a Espanya.

Des del primer d'octubre de 1990, tenim la responsabilitat d'assumir el complex manteniment diari dels parcs i jardins de l'Hospitalet, ciutat que ha estat la plataforma de llançament de la nostra empresa al vostre país.

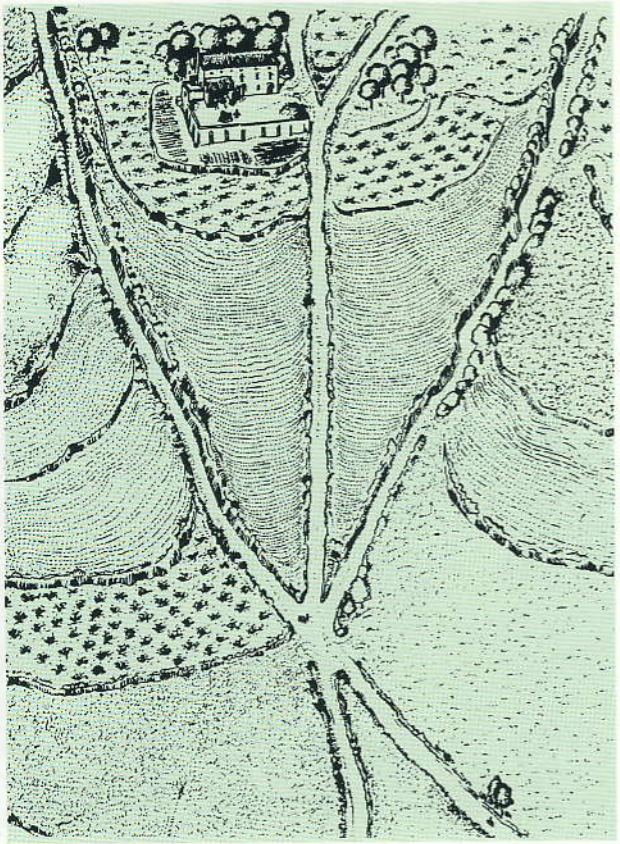
Les nostres companyies i empreses subsidiàries operen en sis països de la Comunitat Europea en projectes i treballs que abasten tota la gamma de productes i activitats relacionades amb el món del paisatgisme i la jardineria.

Esperem que la professionalitat dels nostres dirigents i treballadors consolidi unes condicions de vida agradables i harmonioses per als ciutadans de l'Hospitalet.

Leo A. M. Krinkels, director
KRINKELS, JARDINERIA I PAISATGISME

EL PARC, AHIR

ELS ORÍGENS

Per parlar del que avui es coneix com el parc de Can Boixeres, cal retrocedir en el temps i començar inevitablement per la masia de Ca n'Alemany, propietat dels comtes d'Alemany.

Les primeres referències daten de 1770. L'amo de la finca era Antoni d'Alemany i Berozi, llavors un dels principals propietaris de la zona. Per aquelles dates no hi havia res del que ara entenem com jardí; només a la part Oest hi havia una massa d'arbres formada bàsicament per pins bords *(Pinus halepensis)*, garrofers *(Ceratonia siliqua)* i el sotabosc típic mediterrani que acompanya aquest tipus d'arbres: esbarzers *(Rubus fruticosus)*, roser silvestre *(Rosa arvensis)*, heura *(Hedera helix)* i lianes *(Lonicera caprifolium)*.

LA FINCA

La finca, de superfície triangular, estava limitada per una banda per la riera de la Creu i el límit oposat era la carretera antiga d'Esplugues.

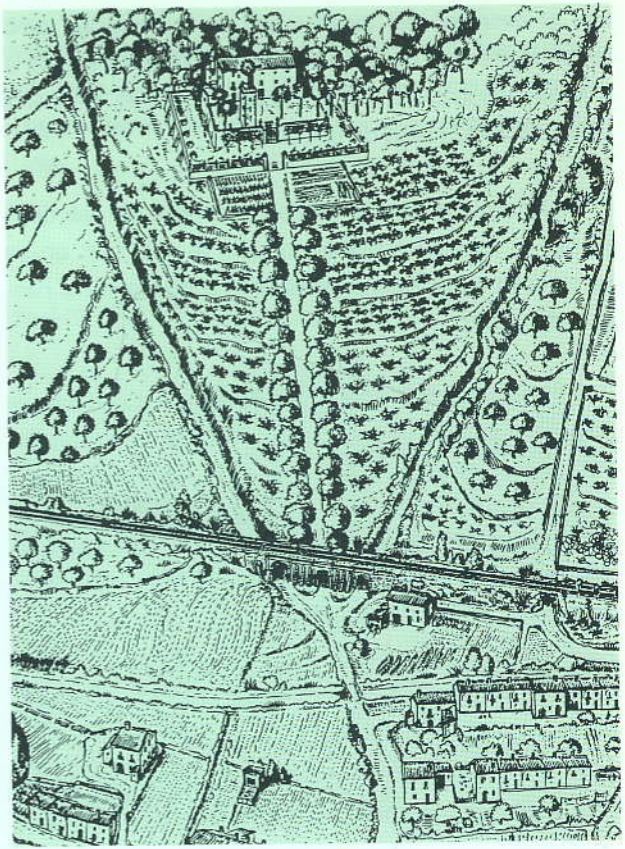
La parcel·la estava dividida en dues parts simètriques per un passeig central i en els seus dos costats es distribuïen bancals o terrasses que seguien les corbes de nivell amb vinyes plantades.

Possiblement, a la zona Nord-oest s'hi devien trobar alguns arbres fruiters per a l'ús propi: figueres *(Ficus carica)*, pomers *(Malus communis)*, perers *(Pyrus communis)*, ametllers *(Prunus amygdalus)*, cirerers *(Prunus aviam)*, etcètera.

El 1875, quan s'amplià la masia de Ca n'Alemany, es va rectificar el camí principal que va des del vèrtex del triangle que formava la finca i es va fer coincidir amb l'ull central del pont del ferrocarril Barcelona-Tarragona, que des de 1854 limitava la finca per l'Est (costat mar); remon-

tant el desnivell del terreny, se'l va fer coincidir amb l'entrada principal de la masia. L'ull dret del pont seguia la línia de l'antiga carretera d'Esplugues, i l'arc de l'esquerra coincidia amb la riera de la Creu.

Abans d'arribar al recinte emmurallat del pati de la masia, el passeig principal conduia al petit hort on se sembraven hortalisses pròpies de la comarca per al consum domèstic.

En assolir les primeres escales que accedien a la primera terrassa, es trobaven arbustos de tall mitjà podats de forma geomètrica; enredaderes com el gessamí *(Jasminum officinale)* i potser alguna parra alçada *(Vitis vinifera)* per la pèrgola o emparrat.

A continuació hi havia el reixat de fundició que separa la segona terrassa i que ens deixa al peu de l'entrada de la senyorial masia. En aquest segon pati, cal destacar l'existència de la torre de maó vist d'aparença mudèjar, que va complir la funció de molí de vent emprat per a l'extracció d'aigua del pou primitiu que hi havia allà; és l'unic element arquitectònic de l'època (1875) que ha sobreviscut fins l'actualitat. Es va plantar una doble alineació d'arbres de l'espècie *Platanus orientalis* davant l'entrada principal de la masia.

En la part Nord-oest, a l'exterior del recinte emmurallat que coincideix amb la zona més alta de la finca, es va repoblar –i avui ja s'ha consolidat– un bosquet de pins bords, garrofers i alsines, que forma un racó d'obaga considerable.

La plantació d'aquest bosquet respon al gust de l'època per assuavir la inclemència de l'assolellat clima mediterrani, i així proporcionar ombra per combatre la forta calor durant l'estiu. La resta de la finca es destinava al cultiu de vinyes.

El 1875 la finca passà a nom de la senyora Joaquima Casanovas, que va pagar en aquelles dates un cens anual de 360 ptes., i va ser-ne propietària per un parell d'anys; el 1877 es va vendre la finca a Lluís Boixeres i Abad. Aquest propietari va iniciar la transformació de tota la finca, amb la

construcció en el solar d'una esplèndida mansió residencial.

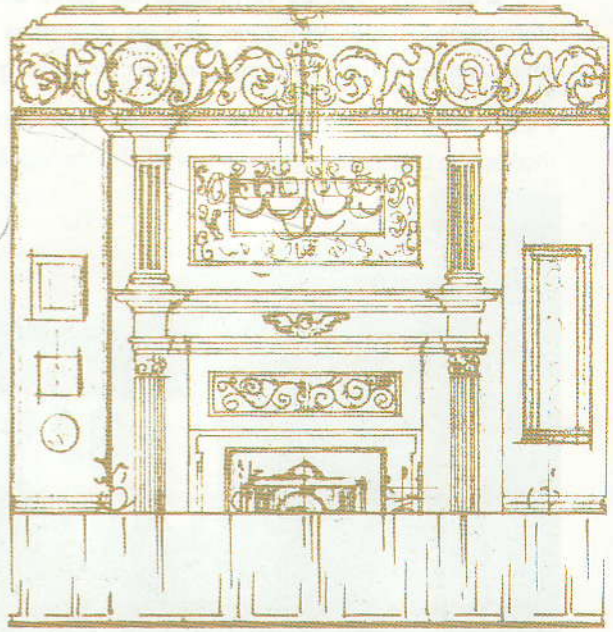
L'estiu de 1906 es van acabar les obres de les reformes de l'interior del palauet, que els propietaris van habitar immediatament. Llavors es van començar les grandioses galeries laterals i les torrasses de la façana posterior; l'arquitecte de les obres va ser Manuel Joaquim Raspall Mayol i van anar a càrrec del contractista Joan Batlle.

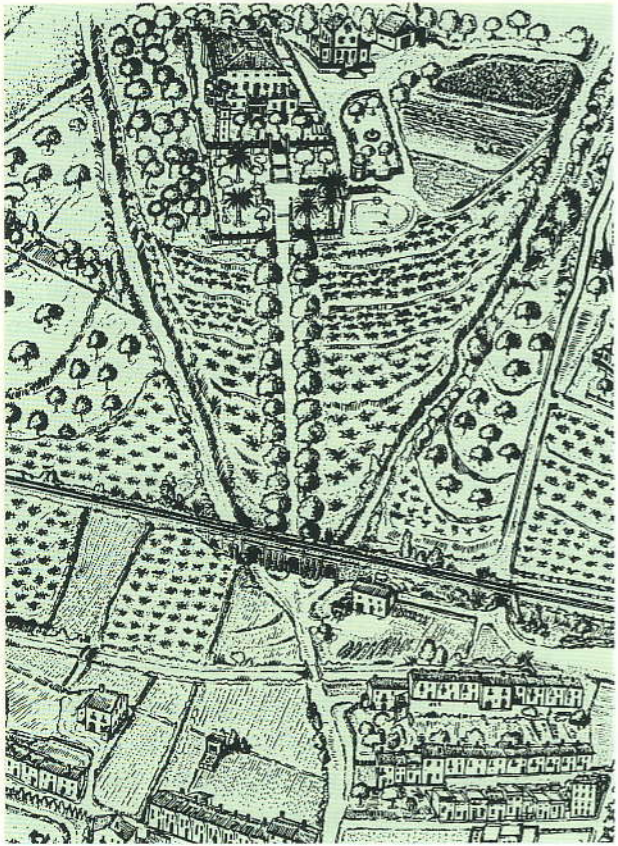

Per l'entitat de l'edifici, en el Pla Especial del Patrimoni Arquitectònic de l'Hospitalet, i per la funció que avui cobreix dins dels jardins ´com instrument de divulgació cultural, convé fer-ne una breu descripció.

És un edifici de dues plantes on s'entra a través d'un porxo circular flanquejat per quatre columnes d'estil dòric rematat per una balaustrada. Les finestres estan decorades amb pedra i la façana és estocada. El pavelló central té dues galeries adossades a ambdós costats. Sobresurten i donen caràcter a la casa dues torrasses de cos circular rematades per una coberta en forma de piràmide hexagonal de ceràmica. Es pot dir que en la decoració s'han utilitzat elements neoclàssics tractats amb el gust de l'època victoriana.

Juntament a l'habitatge principal es va construir la casa dels masovers, un edifici de planta baixa i pis amb utilització d'elements barrocs. Més tard es van construir dues ampliacions laterals de planta baixa i terrassa, vorejada amb una balaustrada clàssica. La tercera construcció, al costat d'aquest habitacle, era la cotxera.

EL JARDÍ

Va ser a partir de 1906 quan es realitzà el jardí. Hi havia tres espais: la terrassa principal que vorejava la mansió; el pati secundari davant el palauet, i una peça d'aigua amb templet en la part lateral.

Al voltant del palauet hi havia un reixat que, en la part de major desnivell, acaba amb una balaustrada clàssica decorada amb gerros i copes, unes amb motius alegòrics al déu Baco i altres que representen llanternes. En la zona on no hi ha desnivell, el reixat es transforma en un mur rematat per una tanca metàl·lica acabada en punta de llança. Aquest espai que volteja la casa té dos patis, un davanter, el principal, i un posterior. Al pati principal encara es poden diferenciar la part davantera i la del darrera. En l'esplanada principal, davant la porta d'accés a l'habitatge, l'ajardinament es redueix a la doble alineació de plataners i, flanquejant la porta lateral de servei, trobem a ambdós costats dos falsos pebrers *(Schinus molle)*; davant el llindar de la porta, dos suports de ferro forjat d'estil modernista s'utilitzen per posar-hi testos.

A la part del darrera hi ha les espècies més antigues i de més valor ornamental del jardí que ens han arribat fins els nostres dies. Hi trobem un teix *(Texus baccata)*, una casuarina *(Casuarina equisetifolia)* i varis cedres; d'aquests, el *Cedrus libani*, el *Cedrus deodara* i el *Cedrus atlantica*, tots ells de grans dimensions. Paral·lelament al mur hi ha un petit parterre format per pedres mitjanes de calissa semblants a les que delimiten el camí del mur. Per l'obaga que produeixen els grans arbres, les espècies que s'hi troben són: el rusc *(Ruscus aculeatus)*, l'aspidistra *(Aspidistra elatior)*, el tritoma *(Knipholia varia)*, i cintes *(Ophiopogon jaburan)*.

La segona part del jardí es composa d'un sector quadrangular que té unes escalinates d'accés al pati principal. Aquestes escalinates encara estan flanquejades per til·lers *(Tilia platyphyllos)* i estan realitzades amb pedres del mateix tipus i dimensions que els parterres posteriors de la casa. Aquí es va construir una petita jardinera que en l'actualitat conté un gessamí de Virgínia *(Bignonia radicans)* i un gessamí *(Jazminum officinale)* que recobreixen el mur. En sobresurt una font que intenta imitar un aflorament natural d'aigua. La balaustrada és del mateix tipus clàssic rematat igualment per vasos, boles i llanternes. Cal destacar el mirador des d'on es veia la resta de la finca amb les diferents terrasses de vinya. La plantació en aquesta part del jardí de quatre palmeres *(Phoenix canariensis)* constitueixen avui quatre columnes que conformen un pali la cúpula del qual és la celeste. Al costat del mirador, a la resta del jardí, segons les dades que hem pogut trobar, és possible que hi hagués plantades altres palmeres, però avui no hi són. En canvi, en aquesta mateixa zona hi ha un pi bord.

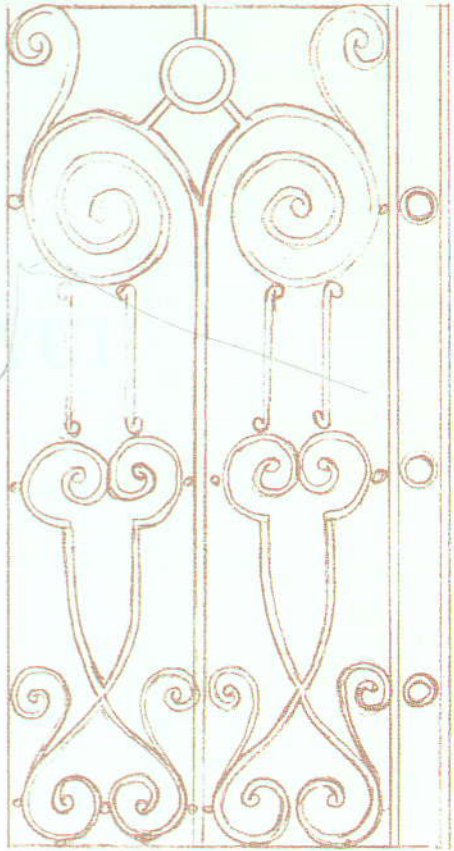
Tot el recinte és vorejat de balaustres que, juntament amb el barrancal, formen l'ampit de la terrassa o balconada, amb els mateixos elements decoratius que l'anterior que rodeja el palauet.

La tercera part de l'antic jardí de Can Boixeres es composa d'un altre rectangle, que, com element central, posseeix un petit sortidor d'estil modernista, tot ell amb rajoles de base ceràmica i superfície vidrada que revesteixen l'estructura de formigó; en l'interior del recinte (de

forma irregular), hi trobem mèlies *(Melia azederach)*, castanyers d'Índies *(Aesculus hippocastanum carnea)*, arbre de l'amor *(Cercis siliquastrum)* i moreres *(Broussonetia papyrifera)*. En un dels angles s'hi va posar un bonic templet d'estil modernista. Tenia una planta circular amb sis columnes amb petits capitells que suportaven una petita cúpula hemisfèrica amb tambor, també recoberta de rajoles o ceràmica vidrada.

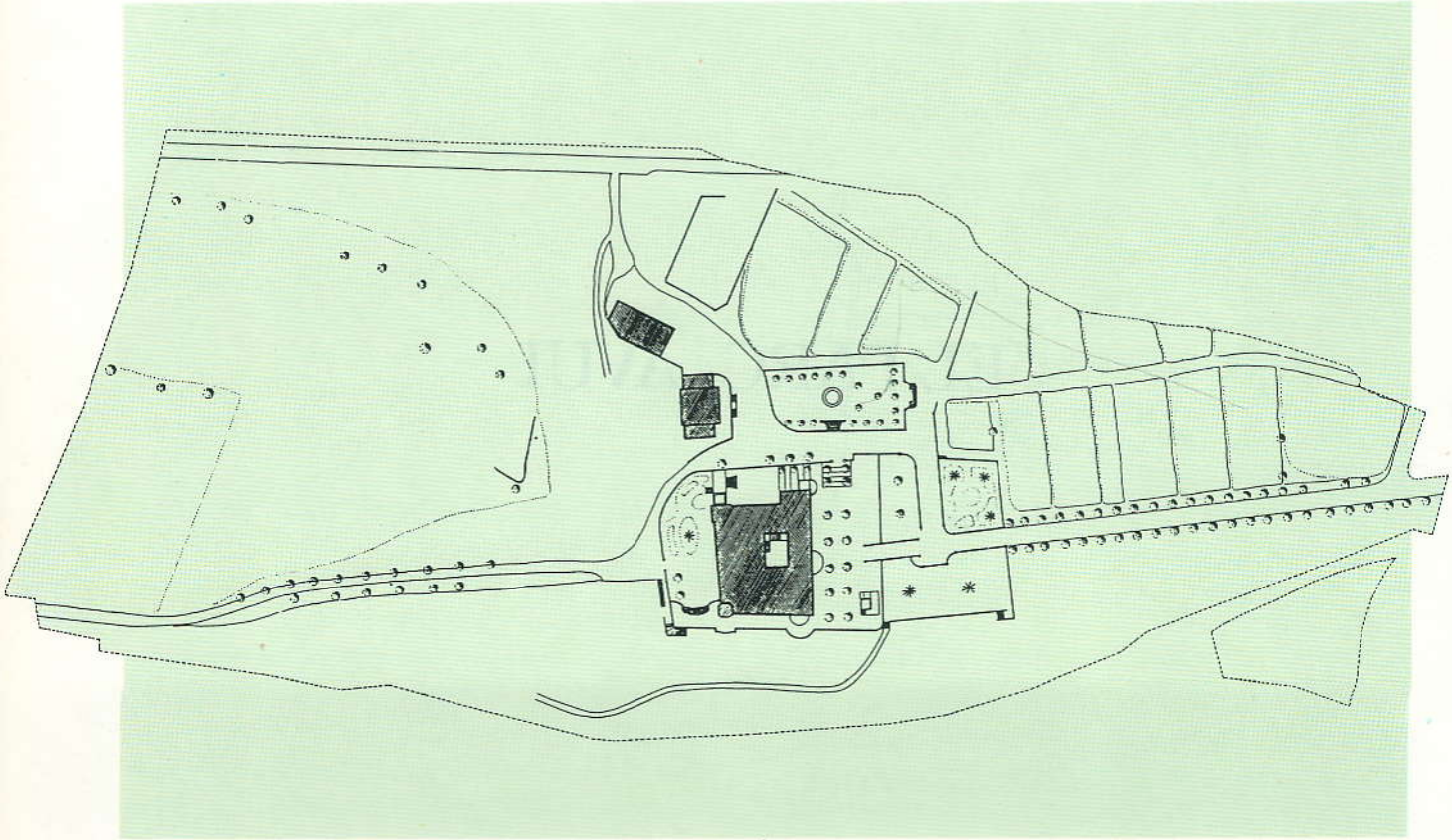
Del templet fins les escales que donen accés a l'espai on és la font, es va construir un petit mur de pedra en què cada tres metres hi ha un pilar acabat en jardinera, revestida de rajoles vidrades; entre els pilars hi ha un reixat de ferro forjat amb motius alegòrics al món vegetal. La resta del petit mur, en la zona on hi ha més desnivell, és una balaustrada clàssica com la que hi ha en els recintes de què hem fet esment.

Com a nota anecdòtica de la història de la finca, cal que es digui que el 23 d'octubre de 1927 la reina Victòria Eugènia i les infantes Beatriu i Maria Cristina van visitar la casa alta i van passejar pels seus jardins.

EL PARC, AVUI

El 14 de desembre de 1968 l'Ajuntament de l'Hospitalet va comprar a Lluís Maria Boixeres i Fabré la finca coneguda tradicionalment com Casa Alta o Can Boixeres, amb el propòsit de convertir-la en el primer parc municipal digne de la ciutat.

L'enorme creixement que va tenir la ciutat (de 5.000 habitants el 1900 a 180.140 el 1965) va fer que es desbordessin totes les previsions i càlculs en relació amb els espais públics. La compra de la finca de Can Boixeres per fer-hi un parc significava ja la voluntat de dotar la ciutat, en el mateix nucli, de les imprescindibles zones verdes que els habitants necessitaven per gaudir de les estones d'oci.

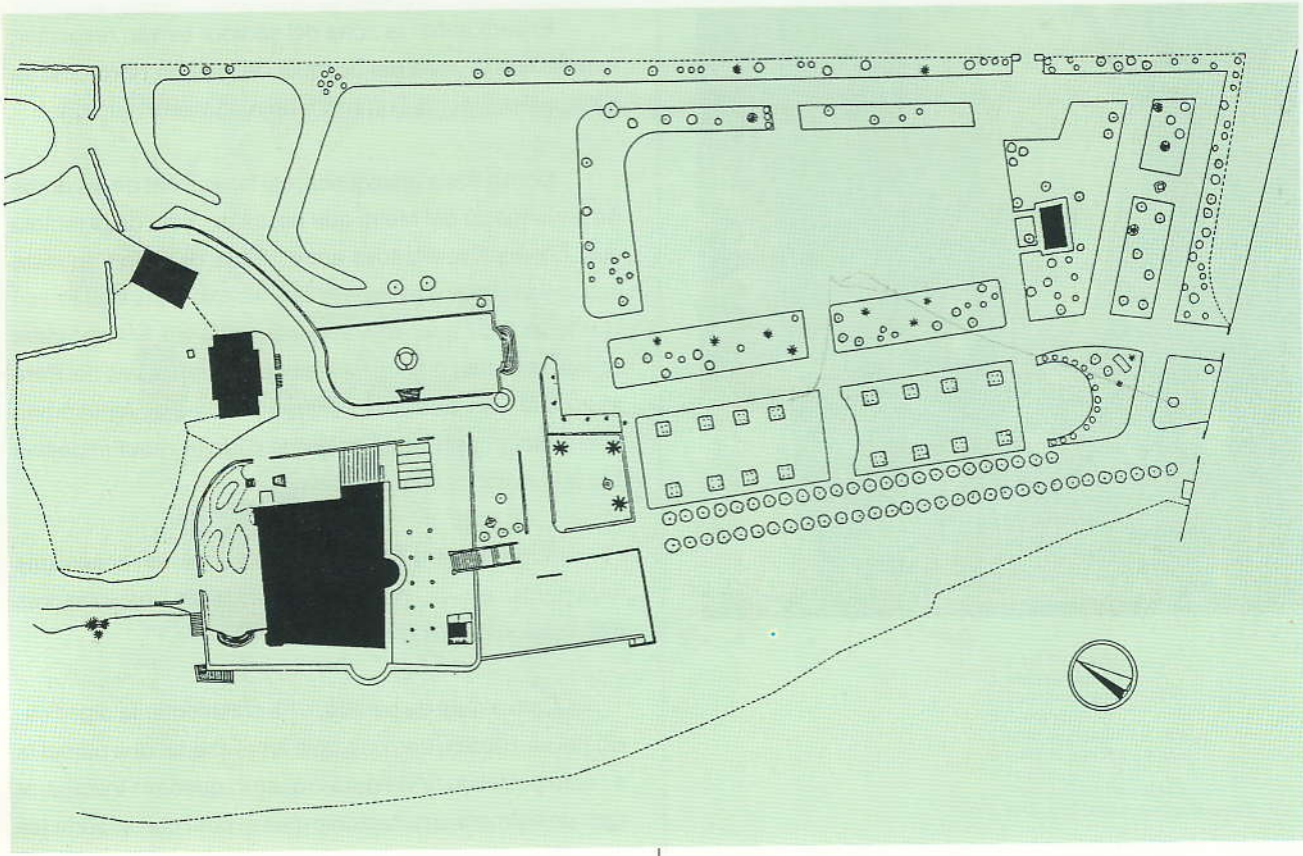
La finca, de 5 hectàrees d'extensió, va costar llavors 32 milions de pessetes. Seguint el desig expressat per Lluís Maria Boixeres, els nous jardins públics es van denominar Parc Municipal Can Boixeres.

En el plànol s'observa la disposició de la finca en el moment de la seva adquisició. De les 5 hectàrees que tenia la finca en el moment de la compra, una tercera part era ocupada pel primitiu jardí i els habitatges principal i dels masovers; la resta estava plantada de vinyes.

El 8 de novembre de 1972 es va inaugurar el Parc Municipal de Can Boixeres. En aquest moment es va produir la primera actuació municipal, quan es van fer, a la part Est de la finca, uns parterres rectangulars amb una vorada de pedra artificial tractada amb àcid, on es van plantar xipresos blaus (*Cupressus arizonica*) per tal de ser tractats topiàriament. La resta es va tractar més paisatgísticament. Es va respectar la gran avinguda de plàtans que comunica l'accés principal, sota la via del ferrocarril, amb la casa; així mateix, es van crear diversos camins secundaris amb alineació de plàtans, i es van col·locar bancs i papereres per a l'ús públic. Es van fer els treballs d'infrastructura de les xarxes de rec i elèctrica per instal·lar les boques de rec manual i els punts de llum. Es va realitzar un gran col·lector d'aigües pluvials, on es van connectar els embornals. Es van construir els lavabos i es van explanar diverses zones obertes per al joc de pilota i actes públics. Es volia imitar un jardí renaixentista que provocava un efecte xocant (efecte refugi), ja que sense una perspectiva des de l'exterior, els eixos, escalinates i balaustrades apareixien com desposseïts del seu últim fi, que són les vistes i perspectives que justifiquen un jardí d'aquest tipus.

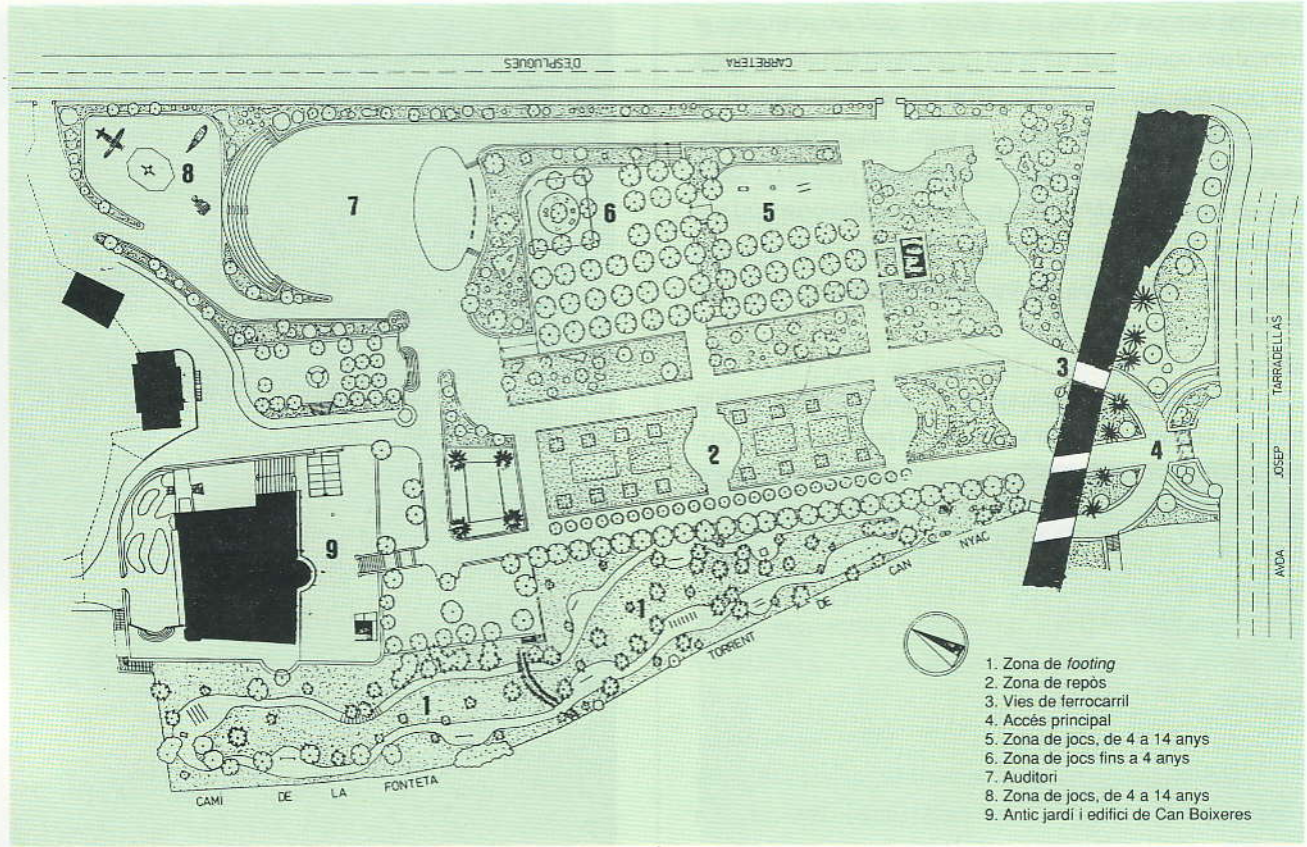

El jardí antic i la zona del sortidor es van respectar, mentre que la zona del bosquet de la zona Nord-oest va desaparèixer per deixar lloc a un magatzem municipal.

Com a dada anecdòtica, cal fer esment de les obres de prolongació del Metro que passa per sota de la rambla Just Oliveres, realitzades entre 1973 i 1979. Per aquesta causa van haver d'extreure's tots els plataners que es van plantar el 1907 quan es va obrir aquesta via. Els plataners es van replantar en una de les esplanades noves del Parc Municipal Can Boixeres i encara hi són ara. Alguns han sobreviscut i presenten petjades d'haver rebut impactes per fets històrics com la Guerra Civil.

A partir de 1984 es comencen a fer actuacions importants en el parc, es remodelen les primeres instal·lacions i se'n construeixen de noves.

Com a punt de partida, s'ha d'esmentar la dignificació del seu accés, que quedava ampliat amb una parcel·la a l'altre costat de la via del ferrocarril i quedava incorporat com un element arquitectònic més el pont que suporta les

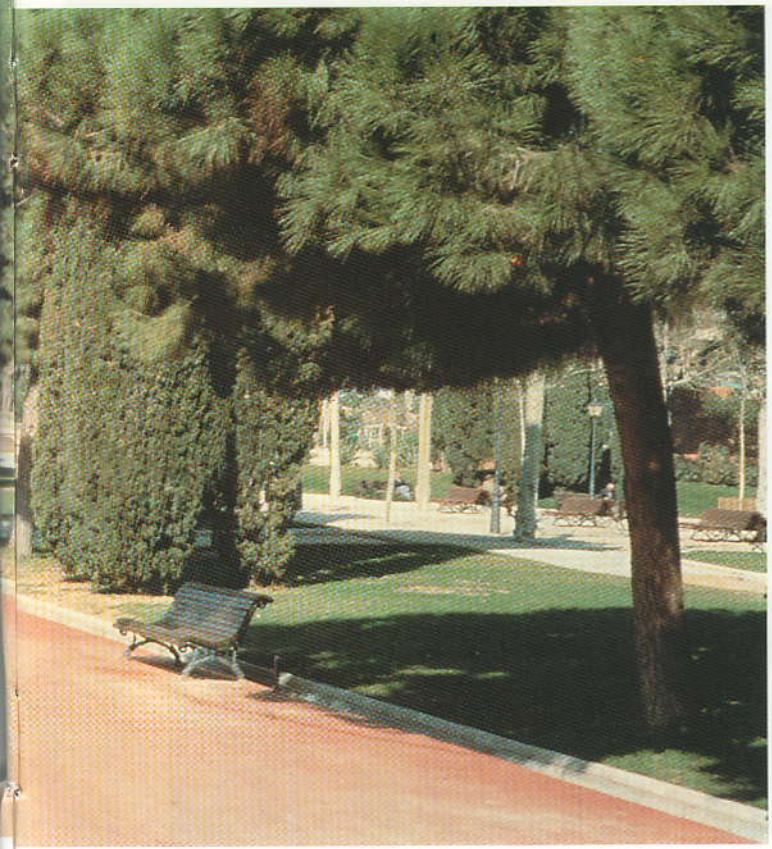
1. Zona de *footing*
2. Zona de repòs
3. Vies de ferrocarril
4. Accés principal
5. Zona de jocs, de 4 a 14 anys
6. Zona de jocs fins a 4 anys
7. Auditori
8. Zona de jocs, de 4 a 14 anys
9. Antic jardí i edifici de Can Boixeres

vies del ferrocarril. Això es va aconseguir en ajardinar el frontal per ocultar part de la via i quedaven a la vista els ulls del pont que serveixen d'accés al recinte i que formen, al mateix temps, un tancament del parc. Les espècies arbòrees i arbustives són moltes i variades; les més abundants són les magnòlies *(Magnolia grandiflora gallisionensis)*, els xipresos *(Cupersus macrocarpa)*, els pruners *(Prunus cerassifera pissardii)* i els *leylandii (Cupressocyparis leylandii)*.

Paral·lelament al passeig principal que condueix a la mansió, es van remodelar els parterres primitius, on es van respectar les espècies existents i s'hi va ubicar la zona de repòs i contemplació del parc. S'han continuat tractant topiàriament els xipresos blaus plantats en la primera remodelació. El tapís està format per una gran catifa verda on es retallen els grups de flors de temporada. A les replacetes que conformen el parterres s'hi van instal·lar bancs.

Quant als elements ornamentals, el jardí té dues obres escultòriques: *Dona i colom*, de Rafael Solanich, i *La*

família, d'Hèctor Sesena; dues peces de marbre de gran bellesa.

Paral·lelament als parterres de planta clàssica, i separats per un passeig secundari, hi ha d'altres parterres rectangulars de menors dimensions tractats a l'estil paisatgista que compleixen la funció de barrera que aïlla la zona de repòs de les espais de jocs infantils.

Les zones de jocs estan ubicades en la retícula formada per la plantació de plàtans, de manera que es crea

una multitud d'espais de joc, a més a més dels que estan equipats amb aparells propis per a diferents edats. En el recinte tancat per a ús de nens fins als 4 anys s'ha mirat molt per la seguretat, de manera que s'evita l'entrada als animals i que els menuts no es puguin escapar. La retícula de plàtans s'estén fins aquesta part per tal que a l'estiu hi hagi ombra. A pocs metres hi ha l'altre espai dedicat a jocs adequats per als nens entre 4 i 14 anys.

Juntament a aquestes zones infantils i accessible a través d'una rampa, s'arriba a una gran esplanada que constitueix un auditori a l'aire lliure. A la platea s'hi van

instal·lar unes porteries mòbils de futbol, cosa que ofereix un espai polivalent per practicar esport quan no hi ha actuacions. Aquest espai és ajardinat per espècies d'arbres i d'arbustos autòctons, voltat per una faixa de rocalla.

Ocupa la zona més al nord del parc una tercera zona de jocs infantils per a edats compreses entre 6 i 14 anys. Els jocs d'aquesta part representen tres sistemes de transport: el vaixell, l'avió i el tren.

Mitjançant un caminet s'arriba al Palauet i a l'antic jardí descrit anteriorment. L'actuació més recent s'ha realitzat en el tram del caminet que uneix la carretera d'Esplugues amb la casa del masover, on s'ubicava l'antiga cotxera que ha estat substituïda per un banc corregut semicircular, que a la vegada té la funció de mur de contenció de les terres del parterre inclinat. L'ajardinament de la zona es composa d'olivers *(Olae europae)*, eucaliptus *(Eucaliptus globulus)* i acàcies *(Robinia pseudoacacia)*.

Des d'aquí, i baixant les escales laterals del palauet de Can Boixeres, s'accedeix al costat Oest del parc. Aquesta és la zona més nova, que s'ha tractat de manera natural, ja que encara hi ha els pins que es van plantar al

voltant de 1910. En aquesta zona s'ha creat un circuit que aprofita els desnivells del terreny, que es pot utilitzar com passeig o zona per fer *footing*. El reixat dels camins d'aquesta zona s'ha realitzat amb troncs cilíndrics tractats contra la intempèrie per evitar la putrefacció –el mateix procés que s'aplica als aparells gimnàstics.

En aquest curt passeig per la història del jardí hem pretès explicar com s'ha anat dotant Can Boixeres amb tots els elements i espais per cobrir les funcions que li calen a un parc urbà. El municipi, amb la realització del parc, ha respectat els recursos i els elements de traçat originals, els

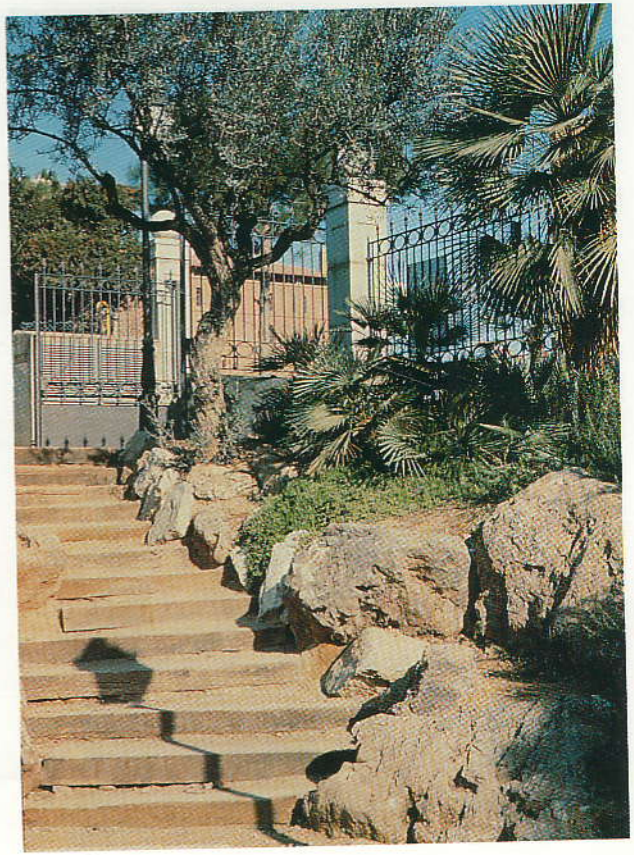

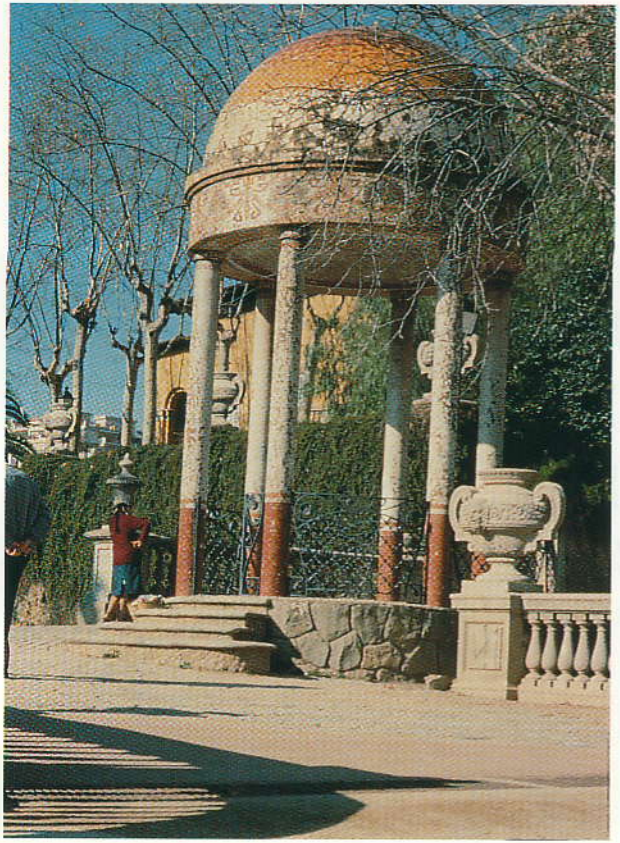

ha ampliat per contenir i oferir tots els espais necessaris per cobrir la multiplicitat de funcions que cal que un espai lúdic modern. De la mateixa manera, a poc a poc s'ha anat configurant el primer parc de l'Hospitalet que s'ofereix com a jardí.

El teu ànim
i desalè,
abandona'ls al jardí.

Jaiku

PRINCIPALS TIPUS DE PLANTES DEL PARC

Les **coníferes** s'anomenen també gimnospermes. Totes tenen les fulles aciculars estretes. Les seves llavors descansen al descobert sobre les escames dels seus cons llenyosos, els quals amaguen les llavors fins que arriben a la maduresa. La major part de les coníferes són perennifòlies (excepcions: làrix, fals xiprer dels pantans, la metasequòia). Les coníferes són, correntment, resinoses en una part de la seva estructura o en tota ella. S'han adaptat a resistir la manca d'aigua durant períodes relativament llargs.

Els **caducifolis.** La seva principal característica és que perden la fulla quan ve el fred. La immensa majoria dels caducifolis són planifolis, això és, presenten fulles de limbs ample (excepte els tamarius). Desenvolupen les seves llavors a partir d'òvuls que, al principi, estan continguts a l'ovari. S'han adaptat a indrets rics en aigua. La planta, durant el període de fred, queda protegida per la fusta i les gemes.

Els **perennifolis**, verds tot l'any, tenen les fulles planes, no gaire grans, de cutícula dura, verd fosc i brillant, sovint amb espines. S'han adaptat a resistir períodes més o menys llargs de sequera.

Les **palmeres** són vegetals de tronc únic, no ramificat, a l'extrem del qual neixen les fulles i les flors. Són el símbol dels tròpics i viuen a ambdós costats de l'equador. El creixement de la planta depèn totalment d'una gema central que es forma a l'extrem del tronc, que és comestible i apreciada pels animals i els homes.

Per això, algunes palmeres han evolucionat protegint-se amb fortes espines per dificultar al màxim l'accés a l'esmentada gema. Són vegetals molt resistents i acostumen a viure molts anys. Els fruits d'algunes palmeres són comestibles.

Núm.	Nom científic	Nom castellà	Nom català	Característiques
1	*Ulmus pumila*	Olmo de China "Negrillo"	Om de Sibèria	Caducifoli. De creixement ràpid, fulles doblement serrades, amb base marcadament asimètrica.
2	*Cupressus sempervirens stricta*	Ciprés común	Xiprer comú	Conífera. De port estret i columnar. Branques molt fastigiades.
3	*Cupressus macrocarpa*	Ciprés de Lambert o ciprés de California	Xiprer de Lambert o xiprer de Califòrnia	Conífera. El seu port piramidal el diferencia del cilíndric del xiprer comú.
4	*Quercus ilex*	Encina de hoja de acebo	Alzina de fulla curta	Perennifoli. De fulles petites arrodonides, verd grisenc i piloses pel dors. El fruit és l'aglà.
5	*Pinus insignis*	Pino de Monterrey o pino radiata	Pi radiata	Conífera. De forma cònica irregular i branques esteses.
6	*Ginkgo biloba*	Ginkgo	Ginkgo	Caducifoli. Es reconeix fàcilment per les seves fulles en forma de ventall; abans de caure es tornen d'un groc daurat.
7	*Yucca helephantipes*	Yuca	Iuca	Perennifoli. De gran creixement. La base del tronc s'assembla a la pota d'un elefant.

Núm.	Nom científic	Nom castellà	Nom català	Característiques
8	*Platanus acerifolia*	Plátano de hoja de arce	Plàtan d'ombra	Caducifoli. Forma ovoide, de branques esteses i tronc recte. Dóna molta ombra i és molt coneguda l'escorça, que es desprèn formant escames.
9	*Cercis siliquastrum*	Árbol de Judea o árbol del amor	Arbre de Judes o arbre de l'amor	Caducifoli. Les fulles són molt característiques, tenen forma de cor i apareixen després de la floració.
10	*Jacaranda mimosifolia*	Jacaranda	Xicranda	Perennifoli (però caduc en cas de fortes glaçades). És un dels arbres més bonics per les seves flors color blau violaci.
11	*Olea europaea*	Olivo	Olivera	Perennifoli. Podem dir que és l'arbre més característic de la regió mediterrània. A Catalunya és un símbol.
12	*Schinus molle*	Falso pimentero	Pebrer bord	Perennifoli. Forma pendular, fruits vermellosos i arraïmats com baies de pebre.
13	*Phoenix dactylifera*	Palmera datilera	Palmera de dàtils	Palmífera. Té forma d'ombrel·la i el cimall atapeït format de fulles erectes.

Núm.	Nom científic	Nom castellà	Nom català	Característiques
14	*Parkinsonia aculeata*	Palo verde o espino de Jerusalén	Parquinsònia	Caducifoli. Brancada estesa i espines fins a 3 cm de llargada. Les flors són grogues, fragants i formen raïms de 10 a 15 cm de llarg.
15	*Eucalyptus globulus*	Eucalipto	Eucaliptus	Perennifoli. Forma irregular columnar de tronc dret. Fulles lanceolades i aromàtiques.
16	*Pinus halepensis*	Pino de Alepo o pino carrasco	Pi blanc	Conífera. Requereix bons drenatges, té pinyes petites, còniques, unides a les branques en direcció inversa al seu creixement.
17	*Ailanthus altissima*	Ailanto o barniz del Japón	Ailant, fals vernis o vernis del Japó	Caducifoli. Molt rústic, amb fulles compostes de més d'un metre de llarg.
18	*Cupressocyparis leylandii*			Conífera. Pot arribar fins als 20 m d'alçada. És un híbrid bigènic entre *Cupressus macrocarpa* i *Chamaecyparis nootkatensis*.
19	*Pinus pinea*	Pino piñonero	Pi pinyoner, Pi pinyer	Conífera. Les pinyes són grans, rodones, i els fruits comestibles. El cimall és arrodonit amb forma d'ombrel·la, té l'escorça recoberta de plaques regtangulars marronoses.

Núm.	Nom científic	Nom castellà	Nom català	Característiques
20	*Chamaerops humilis*	Palmito	Margalló o palmella	Palmífera. Les fulles s'utilitzen per fer escombres. Planta de gran resistència. Les branques florals s'anomenen violes de palmera.
21	*Magnolia grandiflora*	Magnolio o magnolia de flores grandes	Magnoliera o magnolier	Perennifoli. Fulles el·líptiques, brillants per l'anvers i ferruginoses pel dors. Flors blanques i molt vistoses.
22	*Trachycarpus fortunei*	Palmito elevado o palmera de la suerte	Palmera excelsa o palmera de la sort	Palmífera. De poc desenvolupament, molt resistent i de gran valor ornamental.
23	*Celtis australis*	Almez	Lledoner	Caducifoli. Fulles òvalo-lanceolades amb la punta marcadament allargada si es compara amb l'om.
24	*Cedrus deodara péndula*	Cedro deodara péndula		Perennifoli. Branques curtes arquejades i pendulants. Els grans exemplars semblen éssers prehistòrics.
25	*Robinia pseudoacacia*	Acacia común	Robínia o acàcia falsa	Caducifoli. Fulles compostes amb folíols el·líptics. És un arbre utilitzat des de l'antiguitat en jardins i carrers. Floreix de maig a juny formant raïms molt vistosos.

Núm.	Nom científic	Nom castellà	Nom català	Característiques
26	*Yucca aloifolia*	Yuca	Iuca	Perennifoli. Arriba a alçades de 3 a 7 m, les fulles són rígides i fan 75 cm de llargada, les flors, arraïmades, de color blanc i 60 cm de llarg.
27	*Ligustrum japonicum*	Aligustre o troana	Troana	Perennifoli. Arbre petit de cimall arrodonit, amb fulles verdes tot l'any. Planta molt rústica. Els fruits, que maduren ben entrada la tardor, són unes boletes de color negre metàl·lic.
28	*Prunus ceracifera pisardii*	Ciruelo	Pissardi	Caducifoli. Les fulles són de color vermellós fosc molt característic, les flors, petites i rosades.
29	*Laurus nobilis*	Laurel	Llorer	Perennifoli. Forma cònica columnar que arriba dels 10 als 15 m d'alçada. És el veritable llorer històric, símbol de la glòria.
30	*Salix babylonica*	Sauce llorón	Desmai o plorador	Caducifoli. És l'arbre típic en els jardins de la zona.
31	*Dracaena deremensis*	Drácena	Dracena	Palmífera. Pot arribar fins als 4 m d'alçada, les fulles fan de 0,40 a 0,5 cm de llargada i uns 5 cm d'ample; agudes, el color segons varietats.

Núm.	Nom científic	Nom castellà	Nom català	Característiques
32	*Thuja orientalis*	Tuya	Tuia, arbre de la vida o xiprer de ventall	Conífera.
33	*Washingtonia robusta*	Palmera Washingtonia	Washingtònia o palmera de ventall	Palmífera. De creixement lent, poden arribar als 30 m d'alçada. Són molt formoses.
34	*Citrus aurantium*	Naranjo	Taronger agre	Perennifoli. Arbre aromàtic. Les flors tenen un flaire intens que perfuma l'aire. Es cultiva com a arbre ornamental, els fruits duren molt temps a les branques.
35	*Phoenix canariensis*	Palmera phoenix	Palmera de Canàries	Palmífera. Les palmeres són el gran símbol del tròpic, no tenen branques de debò, sempre creixen en sentit vertical.
36	*Cupressus arizonica*	Ciprés de Arizona	Xiprer blau	Conífera. És un xiprer molt rústic, tot i que, a les nostres ciutats, pateix per la qualitat de l'aigua i la contaminació.
37	*Populus alba pyramidalis (Populus bolleana)*	Boleana o chopo	Alber o xop	Caducifoli. De forma cònica columnar. Creixement ràpid.

Núm.	Nom científic	Nom castellà	Nom català	Característiques
38	*Cedrus deodara*	Cedro llorón o cedro deodara	Cedre de l'Himalàia	Conífera. Té forma cònica, el tronc lleugerament oblic i les branques decumbents, però conserva les inferiors molt esteses.
39	*Quercus robur*	Roble, roble toro o melojo	Roure o roure martinenc	Perennifoli. Forma esfèrica de cimall irregular, el seu fruit és l'aglà, que és comestible.
40	*Sorbus domestica*	Serbal	Server o servera	Caducifoli. Forma ovoide, de brancada densa, tronc recte de fusta dura.
41	*Casuarina equisetifolia*	Casuarina	Casuarina	Perennifoli. Forma irregular, amb el cimall transparent; les branques i branquetes pengen i es mouen molt amb el vent.
42	*Fraxinus ornus*	Fresno de flor	Freixe o freixe de flor	Caducifoli. Forma esfèrica molt regular, el cimall dens. Els fruits formen sàmares allargades de 2 a 2,5 cm de llargada, truncades al vèrtex.
43	*Sophora japonica*	Sofora	Sófora o acàcia del Japó	Caducifoli. Fulles de color verd matisat, acaben en punta molt marcada. Floreix a l'estiu en grans grups de flors, petites, d'un groc verdós tènue.

Núm.	Nom científic	Nom castellà	Nom català	Característiques
44	*Acer negundo*	Arce negundo	Auró o negundo	Caducifoli. Arbre d'ombra, les branques joves són de color gris blavenc i li donen un aspecte molt particular. A principis de primavera apareixen les flors, abans que les fulles noves.
45	*Melia azederach*	Melia o paraíso (a Andalucía)	Mèlia, rosarier, lilà de les Índies o llessamí d'Amèrica	Caducifoli. Port mitjà no gaire alt, floreix al principi de la primavera i les seves flors són liles, fragants i formen grans raïms. Amb les llavors, grans com pèsols, es fan collars i rosaris.
46	*Aesculus hippocastanum pavia (Aesculus cornea)*	Castaño de Indias	Castanyer d'Índia o castanyer bord	Caducifoli. Forma ovoide, de port erecte. Les seves fulles criden l'atenció perquè recorden els dits de la mà. Les flors, vermelles i molt atractives, s'agrupen formant raïms.
47	*Tilia europea*	Tilo	Til·ler, tell o tília	Caducifoli. Arbre d'ombra, de fulla caduca i creixement lent. Les flors, d'un blanc groguenc, s'amaguen sota les fulles de l'arbre. La infusió de flors es coneguda per la seva acció sedant.

Núm.	Nom científic	Nom castellà	Nom català	Característiques
48	*Broussonetia papyrifera*	Morera del Japó o morera del papel	Morera de paper, morera borda o morera de Xina	Caducifoli. Les flors són vellutades, aspra la superior i fina la inferior. De la seva escorça es fabrica un paper de qualitat superior.
49	*Cedrus atlantica glauca*	Cedro del Atlas o cedro plateado	Cedre de l'Atlas	Conífera. Requereix espais oberts. Forma cònica regular. Creixement lent. Les fulles són agulles rígides de pecíol curt agrupades en feixos de 2,5 cm de llargada, de color verd blavenc.
50	*Brachychiton populneum*	Brachichiton o árbol botella	Braquiquíton o pica-pica	Perennifoli. La seva adaptació a l'ambient litoral fa que no resisteixi el fred. Arbre original, de forma cònica i tronc erecte, la part inferior del qual s'engrosseix i això fa que s'anomeni arbre ampolla.
51	*Taxus baccata*	Tejo	Teix o teixera	Perennifoli. De forma cònica en la primera edat. Brancada atapeïda, tronc recte i molt ramificat. Verinós en totes les seves parts.
52	*Albizia julibrissim*	Albizzia o acacia de Constantinopla	Acàcia de Constantinoble o acàcia taperera	Caducifoli. Arbre no gaire alt, graciós i delicat, les seves flors són cridaneres com boles de color vermell. Floreix del juny a l'agost. Les fulles recorden a les mimoses.

Núm.	Nom científic	Nom castellà	Nom català	Característiques
53	*Quercus suber*	Alcornoque o encina del corcho	Alzina surera, siure, carrasca surera o suroli	Perennifoli. Forma iregular, brancada distribuïda i tronc curt de fusta dura. L'escorça és molt gruixuda, de color marró grisenc clar, molt fissurada. Als 10 anys es pot elaborar i es transforma en suro.
54	*Populus nigra*	Chopo lombardo o chopo negro	Pollancre, poll negre o pollanc gavatx	Caducifoli. Forma ovoide irregular. Les fulles presenten un perfil triangular de forma diamantina, amb matisos terrosos groguencs que, més tard, adquireixen una tonalitat verd pàl·lid.
55	*Populus alba nivea*	Álamo blanco	Àlber, poll blanc, o àlber cotoner	Caducifoli. Forma ovoide.
56	*Lagerstroemia indica*	Árbol de Júpiter	Laguerstrèmia	Caducifoli. Una de les seves característiques és el tronc, que dóna la sensació d'haver estat polit. Flors molt vistoses que van del vermell al lila passant pel rosa.
57	*Robinia pseudoacacia pyramidalis.*	Acacia piramidal	Acàcia piramidal	Caducifoli. Té ramificacions que surten de la base del tronc, les branques verticals i abundant floració blanca en primavera. Formen peus geomètrics cònics piramidals des del terra.

CAMI DE LA FONTETA